

Briuselis, 2019 06 05
COM(2019) 516 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

**dėl 2019 m. Liuksemburgo nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl
2019 m. Liuksemburgo stabilumo programos**

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2019 m. Liuksemburgo nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2019 m. Liuksemburgo stabilumo programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

- (1) 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija priėmė metinę augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2019 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. kovo 21 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino metinėje augimo apžvalgoje nustatytus prioritetus. 2018 m. lapkričio 21 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Liuksemburgas nenurodytas kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos; tą rekomendaciją Europos Vadovų Taryba patvirtino 2019 m. kovo 21 d. 2019 m. balandžio 9 d. Taryba priėmė rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos (toliau – euro zonai skirta rekomendacija);
- (2) kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdamas į glaudžias ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomikos sąsajas, Liuksemburgas turėtų užtikrinti, kad euro

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

zonai skirta rekomendacija, kaip nurodyta toliau išdėstytose 1–4 rekomendacijose, būtų visiškai ir laiku įgyvendinta;

- (3) 2019 m. vasario 27 d. paskelbta 2019 m. Liuksemburgo ataskaita². Joje įvertinta Liuksemburgo pažanga, padaryta įgyvendinant 2018 m. liepos 13 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas, veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais priimtas rekomendacijas, ir Liuksemburgo pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“;
- (4) 2019 m. balandžio 30 d. Liuksemburgas pateikė 2019 m. nacionalinę reformų programą ir 2019 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos vienu metu;
- (5) į atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas atsižvelgta sudarant 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų (toliau – ESI fondai) programas. Kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013³ 23 straipsnyje, Komisija, jei tai būtina siekiant remti atitinkamų Tarybos rekomendacijų įgyvendinimą, gali paprašyti valstybės narės peržiūrėti savo partnerystės sutartį ir susijusias programas bei pasiūlyti jų pakeitimų. Kaip naudotusi šia nuostata, Komisija išsamiau nurodė priemonių, kuriomis ESI fondų veiksmingumas siejamas su patikimu ekonomikos valdymu, taikymo gairėse⁴;
- (6) šiuo metu Liuksemburgui taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis. 2019 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato nominaliojo pertekliaus sumažėjimą nuo 2,4 % BVP 2018 m. iki 1,0 % BVP 2019 m., o vėliau – beveik tolygų jo didėjimą iki 2,2 % BVP pertekliaus 2023 m. Remiantis perskaičiuotu struktūriniu balansu⁵, vidutinio laikotarpio biudžeto tikslas, kuris buvo pakeistas iš 0,5 % BVP struktūrinio deficito 2019 m. į 0,5 % BVP struktūrinį perteklių nuo 2020 m., visą programos laikotarpį viršijamas. 2019 m. stabilumo programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP tebebus gerokai mažesnis už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos tos biudžeto projekcijos, per visą programos laikotarpį yra palankus, išskyrus 2023 m., kai jis yra tikėtinas. Remiantis Komisijos 2019 m. pavasario prognoze numatoma, kad struktūrinis balansas 2019 m. pasieks 0,9 % BVP perteklių, o 2020 m. – 0,5 % BVP perteklių – šie rodikliai, visų pirma 2020 m. rodiklis, mažesni už 2019 m. stabilumo programos rodiklius, bet vis tiek viršija arba atitinka vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą. Kartu trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu reikėtų atidžiai stebėti išlaidų pokyčius, ypač atsižvelgiant į ateityje galinčią kilti riziką pajamų stabilumui. Apskritai Taryba mano, kad pagal prognozę 2019 ir 2020 m. Liuksemburgas turėtų atitikti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas;
- (7) nepaisant pastarojo meto reformų, Liuksemburgo su visuomenės senėjimu (pensijomis, sveikatos priežiūra ir ilgalaikė priežiūra) susijusios išlaidos ilgainiui turėtų labai išaugti. Darant prielaidą, kad dabartinėje sistemoje nebus jokių politikos

² SWD(2019) 1015 *final*.

³ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁴ COM(2014) 494 *final*.

⁵ Pagal ciklą pakoreguotas balansas atėmus vienkartinės ir laikinąsias priemones, Komisijos perskaičiuotas taikant bendrai sutartą metodiką.

pakeitimų, ilgainiui dėl to gali kilti rizika viešųjų finansų tvarumui, nepaisant dabartinio žemo viešosios skolos lygio ir sukauptų socialinės apsaugos sistemos rezervų, kurie turėtų užtikrinti sistemos gyvybingumą iki 2041 m. Rekomendacijos dėl šios problemos Liuksemburgui teikiamos nuo 2011 m., tačiau iki šiol padaryta pažanga nedidelė. 2018 m. ataskaitoje Vyriausybės pensijų darbo grupė aptarė įvairius būdus, kaip padidinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą, įskaitant galimybę laipsniškai didinti įmokų tarifą, ilginti pensinį amžių atsižvelgiant į ilgesnę tikėtiną gyvenimo trukmę ir skatinti laipsnišką išėjimą į pensiją. Ataskaitoje siūloma daugiakryptė suderintų reformų strategija, kuria siekiama užtikrinti ilgalaikį sistemos tvarumą ir kartu kuo labiau mažinti poveikį ekonomikai ir pensininkams. Numatomas su senėjimu susijusių išlaidų didėjimas taip pat kelia grėsmę ilgalaikiam sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros sistemų tvarumui. Daugiau nei trys ketvirtadaliai ilgalaikės priežiūros išlaidų patiriama viešajame sektoriuje. Tikimasi, kad 2018 m. reforma užtikrins finansinį gyvybingumą iki 2030 m., nes sudarys sąlygas laipsniškai didinti darbuotojų įmokas į sveikatos priežiūros sistemą nuo 1,4 % atlyginimo bazinio dydžio iki 1,7 %, kad išlaidos atitiktų proporcinę priklausomų žmonių dalį. Tačiau poveikis ilgalaikiam fiskaliniam tvarumui dar neaiškus. Kad ilguoju laikotarpiu būtų sustiprinta socialinė sanglauda ir viešieji finansai, demografinė politika turėtų atitikti švietimo ir mokymo politiką, o demografinių pokyčių ir skaitmeninės ekonomikos iššūkius ir galimybes reikia vertinti laikantis holistinio požiūrio, atsižvelgiant į numatomą visuomenės senėjimo poveikį darbo pasiūlai artimiausioje ateityje. Tam tikruose sektoriuose neseniai atsirado darbo jėgos trūkumų, kurie gali stabdyti našumo augimą ir mažinti ilgalaikio augimo potencialą;

- (8) nepaisant to, kad darbo rinkos rezultatai apskritai yra geri, užimtumo lygis nesikeičia, o konkrečioms grupėms vis dar kyla ypatingų sunkumų darbo rinkoje. Visų pirma vyresnio amžiaus asmenų užimtumo lygis tebėra itin žemas ir reikia papildomų priemonių siekiant suteikti jiems geresnių galimybių dalyvauti darbo rinkoje. Ankstyvo išėjimo į pensiją sistemos, kuriomis darbuotojai skatinami išeiti iš darbo, tebėra plačiai paplitusios: 2017 m. 57,5 % skirtų naujų pensijų buvo ankstyvos senatvės pensijos. 2018 m. Vyriausybė panaikino vieną iš priešpensinių sistemų, pagal kurią žmonėms buvo leidžiama išeiti į pensiją sulaukus 57 metų, tačiau šios reformos poveikį susilpnino kitų priešpensinių sistemų apribojimų sumažinimas. Žemus vyresnio amžiaus žmonių aktyvumo rodiklius daugiausiai lemia šioje amžiaus grupėje palyginti didelės finansinės paskatos nedirbti, susijusios su mokesčių ir išmokų sistema. Siekiant didinti vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumą reikalinga visapusiška strategija, įskaitant priemones, kurios padėtų jiems ilgiau likti darbo rinkoje. Vadinamasis Amžiaus paktas, t. y. 2014 m. balandžio mėn. Parlamentui pateiktas įstatymo projektas, kuriuo siekiama skatinti įmones, kuriose dirba daugiau kaip 150 darbuotojų, samdyti ir išlaikyti vyresnio amžiaus darbuotojus taikant žmogiškųjų išteklių valdymo atsižvelgiant į darbuotojų amžių priemones, vis dar svarstomas Parlamente;
- (9) nors Liuksemburgas tebėra pasiryžęs gerinti reguliavimo aplinką verslo paslaugų sektoriui, remiantis Europos Komisijos ribojimo rodikliu⁶ reguliavimo kliūtys tam tikruose sektoriuose, kaip antai teisinių, apskaitos, architektūros ir inžinerinių paslaugų, tebėra didelės. 2018 m. gruodžio mėn. paskelbtas EBPO EEE vidaus prekybos paslaugomis ribojimo indeksas taip pat patvirtina, kad Liuksemburgo reguliavimo apribojimų lygis, palyginti su kitomis ES valstybėmis narėmis, šiuose sektoriuose yra aukštesnis už bendrosios rinkos vidurkį;

⁶ SWD(2016) 436 final.

- (10) geri Liuksemburgo ekonomikos modelio rezultatai atitinka tvirtą ir nuoseklią kokybiškų darbo vietų kūrimo tendenciją. Ją dar sustiprina aukštas našumo lygis, kuris iš esmės atspindi didesnę veiksmingumą dėl dalyvavimo pasaulinėse rinkose, visų pirma finansų sektoriuje. Tačiau pastaraisiais metais dėl mažų verslo investicijų į inovacijas ir skaitmeninę integraciją našumas nedidėja. Liuksemburgo ekonomikos diversifikavimo strategija, pagal kurią pereinant prie duomenimis grindžiamos ekonomikos plėtojami pagrindiniai žinioms imlūs sektoriai, gali labai paskatinti didelės pridėtinės vertės investicijas ir prisidėti prie našumo augimo. Atsižvelgiant į tai, viešosios investicijos išlieka didelės ir yra nukreiptos į tuos sektorius, taip pat į tvirtą informacinių ir ryšių technologijų sektorių. Tačiau tų didelių viešųjų investicijų poveikis neišplito ir jos nepadėjo paskatinti privačių investicijų į inovacijas ir skaitmeninimą. Siekiant didinti našumo augimą ir toliau diversifikuoti Liuksemburgo ekonomiką, svarbu daugiau investuoti į mokslinius tyrimus ir inovacijas, taip pat į skaitmeninę integraciją, visų pirma įmonių (ypač mažųjų ir vidutinių). Kad Liuksemburgas galėtų išnaudoti visą savo inovacijų ekosistemos potencialą, būtina sukurti suderintą ir integruotą nacionalinę mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos ir paramos priemonių sistemą, taip pat remiantis patikimu numatomo ekonominio poveikio vertinimu nustatyti prioritetus;
- (11) siekiant padidinti Liuksemburgo našumą, užimtumą ir ilgalaikio augimo potencialą bei paskatinti sudaryti lygias galimybes, svarbu daugiau investuoti į įgūdžius, visų pirma informacinių ir ryšių technologijų įgūdžius, užimtumą, švietimą ir mokymą, taip pat geriau suderinti mokymo programas su darbo rinkos poreikiais ir skatinti technologinius ir skaitmeninius pokyčius;
- (12) vis dar didelės Liuksemburgo problemos tiek konkurencingumo, tiek aplinkosaugos požiūriu – oro tarša ir eismo spūstys piko valandomis. Be to, kelių transporto išmetamas CO₂ prisideda prie klimato kaitos. Pagal Komisijai pateiktas 2017 m. nacionalines projekcijas numatoma, kad nesiėmus papildomų priemonių šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo tikslo Liuksemburgas nepasieks: iki 2020 m. tikslo pritrūks 3 procentinių punktų, o iki 2030 m. tikslo – 20 procentinių punktų. Tarpvalstybinių darbuotojų, kurie dabar sudaro apie 45 % visos Liuksemburgo darbo jėgos, skaičius, maži transporto degalų mokesčiai ir didelės būsto kainos prisideda prie automobilių naudojimo populiarumo ir trukdo gerinti oro kokybę ir eismo sąlygas. Tačiau pastaruosius kelerius metus Liuksemburge parduodama vis daugiau alternatyviaisiais degalais varomų naujų lengvųjų automobilių;
- (13) Liuksemburgo patrauklumą gali neigiamai paveikti nepakankama būsto pasiūla. Didelę būsto paklausą šalyje ir toliau lemia gyventojų skaičiaus augimas, palankios finansavimo sąlygos ir didelis tarpvalstybinių darbuotojų skaičius. Būsto pasiūla ir investicijos yra nepakankamos: jas varžo žemės trūkumas ir mažas apgyvendinimo tankumas, daugiausiai dėl to, kad trūksta paskatų žemės savininkams statyti naujus būstus ar parduoti žemę. Socialinio būsto pasiūla taip pat yra nepakankama ir rodo didelių investicijų poreikį, siekiant sumažinti augančią įtampą būsto rinkoje;
- (14) kad mokesčių sistemos taptų veiksmingesnės ir teisingesnės, labai svarbu kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, kaip pripažinta 2019 m. euro zonai skirtoje rekomendacijoje. Mokesčių mokėtojų agresyvaus mokesčių planavimo strategijų šalutinis poveikis kitoms valstybėms narėms skatina imtis koordinuotų nacionalinės politikos priemonių, kurios papildytų ES teisės aktus. Liuksemburgas ėmėsi priemonių kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, tačiau turint omenyje aukštą dividendų, palūkanų ir autorinių atlyginimų mokėjimų, kaip BVP dalies, lygį galima daryti prielaidą, kad agresyviu mokesčių planavimu užsiimančios bendrovės naudojasi šalies

mokesčių taisyklėmis. Dauguma tiesioginių užsienio investicijų tenka specialiosios paskirties subjektams. Kadangi palūkanų ir autorinių atlyginimų mokėjimai į užsienį (t. y. mokėjimai, kuriuos ES rezidentai atlieka trečiųjų valstybių rezidentams) išskaičiuojamaisiais mokesčiais neapmokestinami, o dividendų mokėjimai išskaičiuojamaisiais mokesčiais neapmokestinami tam tikromis aplinkybėmis, tie mokėjimai, jei jie nėra apmokestinami gavėjo šalyje, gali būti neapmokestinami iš viso;

- (15) tam tikrus rekomendacijose nustatytus trūkumus, visų pirma šalies ataskaitos⁷ D priede nurodytose srityse, turėtų padėti pašalinti 2021–2027 m. ES fondų programavimas. Tai suteiktų Liuksemburgui galimybę optimaliai panaudoti šiuos fondus nustatytuose sektoriuose;
- (16) per 2019 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Liuksemburgo ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2019 m. šalies ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2019 m. stabilumo programą ir 2019 m. nacionalinę reformų programą, taip pat veiksmus, kurių Liuksemburgas ėmėsi atsižvelgdamas į ankstesniais metais jam skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Liuksemburgo politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;
- (17) atsižvelgdama į šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2019 m. stabilumo programą ir laikosi nuomonės, kad Liuksemburgas turėtų laikytis Stabilumo ir augimo pakto,

REKOMENDUOJA Liuksemburgui 2019 ir 2020 m. imtis šių veiksmų:

1. Padidinti vyresnio amžiaus darbuotojų užimtumo lygį gerinant jų užimtumo ir įsidarbinimo galimybes. Didinti ilgalaikį pensijų sistemos tvarumą, be kita ko, toliau ribojant ankstyvo išėjimo į pensiją galimybes.
2. Sumažinti kliūtis konkurencijai reguliuojamų profesinių paslaugų sektoriuje.
3. Vykdamas su investicijomis susijusią ekonominę politiką sutelkti dėmesį į skaitmeninimo ir inovacijų skatinimą, įgūdžių ugdymo skatinimą, tvaraus transporto gerinimą ir būsto pasiūlos didinimą, be kita ko, didinant paskatas ir šalinant kliūtis statybai.
4. Taisyti mokesčių sistemos aspektus, kurie gali sudaryti palankesnes sąlygas agresyviai planuoti mokesčius, visų pirma pasinaudojant mokėjimais į užsienį.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*

⁷ SWD(2019) 1015 final.